

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	34850
Nom	Teories de la comunicació
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1407 - Grau d'Enginyeria Multimèdia	Escola Tècnica Superior d'Enginyeria	1	Segon quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1407 - Grau d'Enginyeria Multimèdia	15 - Teories de la Comunicació	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
VERES CORTES, LUIS ENRIQUE	340 - Teoria dels Llenguatges i Ciències de la Comunicació

RESUM

En aquest mòdul, es dotarà als estudiants dels coneixements conceptuals i teòrics fonamentals per a l'estudi en profunditat de les estructures, processos i dinàmiques de la comunicació audiovisual en la societat contemporània. El mòdul està plantejat com un recorregut per les principals escoles o corrents teòrics del segle XX en el camp de la comunicació social. En concret, s'abordaran de forma detinguda quatre d'aquestes grans perspectives sobre comunicació i societat: la Semiòtica, en els seus principals accepcions, com a teoria dels signes, teoria de la producció significant o teoria de la producció de textos, la Escola de Chicago i seves derivacions en la "mass communication research", la Escola de Frankfurt o Teoria Crítica, els enfocaments que han explicat les relacions entre virtualització cultural i postmodernitat. En conjunt, l'assignatura permet construir un mapa cognitiu i crític que resulti orientatiu i alhora matisat a l'hora de comprendre l'evolució del pensament sobre comunicació audiovisual en les últimes dècades

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No s'exigeixen coneixements específics previs per cursar aquesta assignatura.

COMPETÈNCIES

1405 - Grau d'Enginyeria Multimèdia

- G1 - Capacitat per a relacionar i estructurar informació provinent de diverses fonts i d'integrar idees i coneixements. (RD1393/2007)
- G3 - Considerar el context econòmic i social en les solucions d'enginyeria, sent conscient de la diversitat i la multiculturalitat, i garantint la sostenibilitat i el respecte als drets humans i a la igualtat home-dona.
- MM4 - Conèixer les teories de comunicació i la seua aplicació a l'entorn dels sistemes multimèdia.
- MM11 - Posseir coneixements i capacitat per a aplicar els diferents mecanismes i elements de la construcció dels relats audiovisuals tant lineals com no lineals atenent a diferents formats, tecnologies i suports de producció.
- MM16 - Coneixement teoricopràctic de les tecnologies aplicades als mitjans de comunicació audiovisuals (fotografia, ràdio, so, televisió, vídeo, cine, i suports multimèdia).
- MM21 - Comunicar de forma efectiva, tant per escrit com oralment, coneixements, procediments, resultats i idees relacionades amb les TIC i, concretament de la Multimèdia, coneixent el seu impacte socioeconòmic.
- MM28 - Capacitat per a resoldre problemes amb iniciativa, presa de decisions, autonomia i creativitat. Capacitat per a saber comunicar i transmetre els coneixements, habilitats i destreses de la professió d'Enginyer Multimèdia.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

1. Capacitat per analitzar de forma crítica i raonada la informació, per estructurar i integrar adequadament les idees i coneixements provinents de diferents

àmbits.

2. Comunicar de manera efectiva, tant per escrit com oralment, coneixements, procediments, resultats i idees relacionades amb els sistemes i productes multimèdia.

3. Capacitat per resoldre problemes en el seu camp d'estudi, analitzant i avaluant de forma crítica els problemes i aportant solucions adequades
4. Considerar el context econòmic i social en les solucions d'enginyeria, sent conscient de la diversitat i la multiculturalitat, i garantint les sostenibilitat i el respecte als drets humans ia la igualtat home-dona.
5. Posseir coneixement i capacitat de comprensió de fets essencials, conceptes, principis i teories relatives als sistemes multimèdia incloent totes les disciplines que aquests sistemes abasten.
6. Coneixement i aplicació dels diferents mecanismes i elements de la construcció narrativa.
7. Coneixement i capacitat per aplicar recursos, elements, mètodes i procediments dels processos de construcció i anàlisi dels relats audiovisuals.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Elements i processos que constitueixen la comunicació

- 1.1. De Saussure a Eco: teoria del signe i teoria del codi
- 1.2. La semiòtica pragmàtica de Peirce.
- 1.3. Semiòtica del text i intertextualitat.
- 1.4. Semiòtica de la cultura.

2. Els inicis de investigació mediològica

- 2.1. Empirisme, positivisme i funcionalisme: Condicions epistemològiques.
- 2.2. De la teoria hipodèrmica a la teoria matemàtica de la comunicació.
- 2.3. Mitjans de comunicació i acció social.

3. Teoria social com a teoria crítica

- 3.1. Introducció general.
- 3.2. La primera generació de l'Escola de Frankfurt: Th W. Adorno / M. Horkheimer.
- 3.3. Unidimensionalitat i subjectivitat segons H. Marcuse.
- 3.4. La teoria de l'acció comunicativa.

4. La cultura duna societat postmoderna

- 4.1. Cultura i simulacre
- 4.2. Tecnologia, virtualització i hiperrealitat
- 4.3. La crítica de la postmodernitat

5. Anàlisi del missatge audiovisual des del punt de vista de l'emissor i el receptor i els elements constitutius del missatge mateix**VOLUM DE TREBALL**

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	35,00	100
Pràctiques en aula	25,00	100
Elaboració de treballs en grup	10,00	0
Elaboració de treballs individuals	10,00	0
Lectures de material complementari	5,00	0
Preparació de classes de teoria	10,00	0
Resolució de casos pràctics	10,00	0
TOTAL	105,00	

METODOLOGIA DOCENT

Les classes, totes elles de caràcter presencial, partiran d'exposicions teòriques per part del professor, i tendiran a obrir l'espai d'aplicació analítica de continguts i la seva discussió concreta per part dels estudiants.

La tasca del professor no consisteix només en oferir la informació a l'estudiant, sinó que ha de facilitar l'aprenentatge crític, motivar l'estudiant a partir de la matèria d'estudi i desenvolupar així la capacitat de reflexió, autoaprenentatge i discussió. El millor format per a aquest enfocament hauria de ser la interacció de teoria, metodologia i anàlisi aplicada. D'aquesta manera l'estudiant podrà disposar finalment de les eines necessàries per realitzar-la de recerca particular, en la orientació es tindran en compte tant els criteris organitzadors del temari com els interessos particulars de cadascú dels estudiants o grup d'estudiants en el seu cas.

AVALUACIÓ

La superació de la matèria per part de l'estudiant requereix, com a opció preferent, la realització d'un examen final de caràcter teòric, que suposarà el 50% del valor total de la nota i que ha d'alcançar la qualificació d'aprobat. Aquest examen versarà sobre els conceptes bàsics desenvolupats al llarg de l'activitat de les classes, que hauran de ser desenvolupats per l'estudiant i posats en relació amb els supòsits i circumstàncies que serveixin d'exemple.

L'altre 50% s'obtindrà del procés d'avaluació contínua, de la següent manera: 25% per l'assistència i participació activa en la discussió o resolució de supòsits o activitats plantejades en les classes i 25% per l'elaboració i presentació d'un treball de caràcter obligatori **que es realitzara al llarg del curs** sobre

activitats relacionades amb la comunicació, sempre partint per a això d'una base teòrica raonada. Com alternativa per a aquells alumnes que no superin el procés d'avaluació contínua, s'oferirà aquesta altra opció:

Examen dels continguts teórico-pràctics amb un valor màxim del 70% de la qualificació, reduint l'avaluació contínua al restant 30%. Pel que, si no s'aporta cap puntuació per aquest concepte, el màxim de nota assolible serà un 7 (amb un 10 d'examen) i per obtenir un 5 caldrà un 6'3 d'examen.

En qualsevol cas, l'avaluació de l'assignatura es farà d'acord amb el Reglament d'avaluació i qualificació de la Universitat de València per a títols de grau i de màster, aprovat en la sessió del Consell de Govern de 30 de maig de 2017. (ACGUV 108/2017)

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Bernardo, José María, El sistema de la comunicación mediática. De la comunicación interpersonal a la comunicación global, Valencia, Tirant lo Blanc, 2006.
- Gutiérrez Ordóñez, Salvador, De Pragmática y Semántica, Madrid, Arco Libros, 2000.
- López, Ángel, Escritura e información, Madrid, Cátedra, 1995.
- Mattelart, Arman y Mattelart, Michele, Historia de las teorías de la comunicación, Barcelona, Paidós, 1997.
- Luis Veres, Los lenguajes del terrorismo, Valencia, Tirant lo Blanc, 2017.
- Wolf, Mauro, Los efectos sociales de los Media, Barcelona, Paidós, 1994.

Complementàries

- Baylon, Christian, La comunicación, Madrid, Cátedra, 1996.
- Catalán, Miguel, Antropología de la mentira, Madrid, Taller de Mario Muchnik, 2003.
- Durand, Jaques, Las formas de la comunicación, Barcelona, Mitre, 1985.
- Eco, Umberto, Apocalípticos e integrados, Barcelona, Lumen, 1999.
- Ferrés, Joan, Televisión subliminal, Barcelona, Paidós, 1995.
- Gutiérrez Ordóñez, Salvador, Temas, remas, focos, complementos, tópicos y comentarios, Madrid, Arco, 2003.
- Lotman, Yuri, Estructura del texto artístico, Madrid, Istmo, 1978
- Martínez Fernández, José Enrique, La intertextualidad literaria, Madrid, Cátedra, 2001.
- Pizarroso, Alejandro, Historia de la propaganda, Madrid, Eudema, 1990.
- Pizarroso, Alejandro, González, Marta y Sapag, Pablo, Periodismo de guerra, Madrid, Síntesis, 2007.
- Rey, Juan, La significación publicitaria, Sevilla, Alfar, 1992.
- José Saborit, La imagen publicitaria en televisión, Madrid, Cátedra, 1996.
- Saperas, Enric, Los efectos cognitivos de la comunicación de masas, Madrid, Ariel, 1987.

- Sartori, Giovanni, Homo Videns, Madrid, Taurus, 1999.
- Saussure, Fernando de, Curso de Lingüística general, Buenos Aires, Losada, 1967.
- Semprini, Andrea, Semiótica de la marca: una aproximación semiótica, Barcelona, Paidós, 1999.
- Serrano, Sebastià, La semiótica: una introducción a la ciencia de los signos, Barcelona, Montesinos, 1988.
- Serrano, Sebastià, Comprender la comunicación, Barcelona, Paidós, 2000.
- Schuichiarino, Nicola, El vestido habla, Madrid, Cátedra, 2000.
- Ullman, Stephen, Semántica. Introducción a la ciencia del significado. Madrid, Taurus, 1991.
- Veres, Luis, La retórica del terror, Madrid, Ediciones de la Torre, 2007 (2ª ed.).
- Veres, Luis y Catalán, Miguel (Coords.), Estrategias de la desinformación, Valencia, Generalitat Valenciana, 2003.
- Wolf, Mauro, Los efectos sociales de los Media, Barcelona, Paidós, 1994.